រដ្ឋធម្មនុញ្ញ

នៃ

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិត

កម្ពុជា

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

បុព្វកថា

អស់រយៈកាលជាច្រើនពាន់ឆ្នាំមកហើយ ប្រជាជនកម្ពុជាបានតស៊ូ ដើម្បីកសាង និងការពារមាតុប្រទេសជាទីស្នេហាដែលមានអារ្យធម៌អង្គរជាសក្ខីភាព និងជាមោទនភាព។ ប៉ុន្តែក្រោមការជិះជាន់ ហ្មងហែងរបស់របបទាសភាព សក្តិភូមិ និងរបស់អាណានិគមនិយម ចក្រពត្តិនិយម ប្រជាជនកម្ពុជា មិនទទួលសមិទ្ធផលនៃស្នាដៃរបស់ខ្លួន ហើយមនបានពង្រីកប្រពៃណីជាតិ វប្បធម៌ជាតិដ៏ថ្លៃថ្នូរ អត្តចរិតមនុស្សធម៌ និងសុខសន្តិភាពរបស់ខ្លួនបន្តិចសោះឡើយ។

នៅចុងសតវត្សទី ១៩ ពួកអាណានិគមបារាំង បានឈ្លានពានចូលមកយកទឹកដីកម្ពុជា ទឹកដីវៀតណាម និង ទឹកដីឡាវ ធ្វើជាអាណានិគមរបស់ខ្លួន។ ស្ថិតក្នុងស្ថានភាពដូចប្រជាជនកម្ពុជា រួមកម្លាំងគ្នាយ៉ាងជិតស្និទ្ធ ជាមួយប្រជាជនវៀតណាម និងប្រជាជនឡាវ បានតស៊ូនឹងសត្រូវរួម។ ការតស៊ូរបស់ប្រជាជនកម្ពុជា និងការតស៊ូរបស់ប្រជាជនរស់នៅឥណ្ឌូចិនជាវិភាគទានមួយយ៉ាងសំខាន់ក្នុងការតស៊ូរួម នៃប្រជាជនលើសាកលលោក ប្រឆាំងនឹងអាណានិគម ចក្រ ពត្តិនិយម។

ប៉ុន្តែចក្រពត្តិអាមេរិក ជាមេក្លោង និង ជាអាវុធហត្ថរបស់ចក្រពត្តិនិយម សាកលលោកបានប្រើកលល្បិចគ្រប់បែបយ៉ាង មានការជ្រៀតជ្រែកកិច្ចការផ្ទៃក្នុង និងការឈ្លានពានដោយកម្លាំងអាវុធ ដើម្បីដាក់នឹមត្រួតត្រាអាណានិគមបែបថ្មី តាមរបៀបអាមេរិកលើឧបទ្វីបឥណ្ឌូចិនទាំងមូល។ ប្រជាជនកម្ពុជាបានក្រោកឈរឡើងជាថ្មីម្តងទៀត តស៊ូប្រឆាំង នឹងចក្រពត្តិឈ្លានពាន។ នៅដើមឆ្នាំ ១៩៧៥ ប្រជាជនកម្ពុជារួមសហការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយ កងកម្លាំងតស៊ូនៅប្រទេសវៀតណាម និង នៅប្រទេសឡាវ បានបើកការវាយរុកផ្ទួនៗ ហើយបានទទួលជោគជ័យជាបន្តបន្ទាប់ លើពួកចក្រពត្តិអាមេរិក និងបរិវាររបស់វា។ ជ័យជំនះរបស់ប្រជាជន នៃប្រទេសទាំងបីនៅឥណ្ឌូចិនក្នុងការតស៊ូប្រឆាំង និង ចក្រពត្តិអាមេរិកបានកត់សំគាល់ជាថ្មីម្តងទៀត នូវជ័យជំនះ ក្នុងយុគសម័យតស៊ូប្រឆាំងនឹងលទ្ធិអាណានគមបែបថ្មីនៅលើសាកលលោក។

ក្រោយថ្ងៃជ័យជំនះជាប្រវត្តិសាស្ត្រនាថ្ងៃ ១៧ មេសា ១៩៧៥ គួរណាស់តែប្រជាជនកម្ពុជា បានរស់នៅក្នុងសន្តិភាព ឯករាជ្យ និងសេរីភាព ដើម្បីកសាងប្រទេសជាតិឡើងវិញ ប៉ុន្តែពួកប៉ុល ពត អៀងសារី ខៀវសំផន បានប្លន់យកសមិទ្ធផលបដិវត្តន៍ មកក្តាប់ក្នុងដៃរបស់វា ហើយលក់ខ្លួន ធ្វើជាបរិវារដាច់ដៃថ្លៃ អោយពួកវាតទីនិយម អនុត្តរភាពនិយមនៃអ្នកកាន់អំណាចប៉េកាំង។ ក្នុងរយៈកាលកាន់អំណាចជិត បួនឆ្នាំប៉ណ្ណោះ ពួកវាបានកំទេចអស់សមិទ្ធផលបដិវត្តន៍ បានសំលាប់ប្រជាជនស្លូតត្រង់អស់រាប់លាននាក់ បានជាន់ឈ្លីសិទ្ធិជាមូលដ្ឋានរបស់មនុស្សជាតិ បំផ្លាញចោលអស់មូលដ្ឋានសេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និង វប្បធម៌ នៃទឹកដីកម្ពុជា ដ៏ស្រស់បំព្រងរបស់យើង។ តាមបញ្ជារបស់ពួកប្រតិកិរិយា នៃមជ្ឈដ្ឋានអ្នកកាន់អំណាចចិន ពួកវាបានបញ្ជូនទ័ពជាច្រើនកងពលទៅឈ្លានពានទឹកដីវៀតណាម កាប់សំលាប់ប្រជាជនស្លូតត្រង់ជាអ្នកភូមិផងរបងជាមួយ ដែលធ្លាប់បានរួមប្រយុទ្ធក្នុងលេណដ្ឋានតែមួយ ធ្លាប់ដណ្តើមបានជ័យជំនះយ៉ាងត្រចះត្រចង់ក្នុងការតស៊ូប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិអាមេរិក។ នៅចំពោះគ្រោះប្រល័យពូជសាសន៍ និង គ្រោះបាត់បង់ទឹកដី ក្នុងកណ្តាប់ដៃពួក

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

កិរិយាចិនប៉េកាំង។ ប្រជាជនកម្ពុជាបានកំណត់ថា ផ្លូវតែមួយដើម្បីរស់ គឺត្រូវកំទេចរបបដ៏សាហាវយង់ឃ្នង ប៉ុលពត អៀងសារី ខៀវសំផន។ ដោយសារមានមាគ៌ានយោបាយភ្លឺស្វាងរបស់បក្ស និង ដោយសារមានសាមគ្គីភាព យ៉ាងជិតស្និទ្ធ ក្នុងរណសិរ្សសាមគ្គីសង្គ្រោះជាតិកម្ពុជា ព្រមទាំងដោយសារមានការឧបត្ថម្ភពីប្រជាជន និង កងទ័ពវៀតណាម ហើយនិង ការគាំទ្រពីប្រទេសសង្គមនិយមជាបងប្អូន និង ពីប្រជាជនស្នេហាសន្តិភាពលើសាកលលោក ប្រជាជនកម្ពុជាបានវាយរំលំ របបប្រល័យពូជសាសន៍ជាស្ថាពរ នាថ្ងៃ ៧ មករា ឆ្នាំ ១៩៧៩។ ការចាត់តាំងរដ្ឋអំណាចប្រជាជន និង ការគ្រប់គ្រងទឹកដី កម្ពុជាទាំងមូលរបស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តន៍កម្ពុជា ក៏បានធ្វើឡើងដោយឆាប់រហ័ស។ ជ័យជំនះដ៏ច្រេះត្រចង់នេះ បាន បើកទំព័រប្រវត្តិសាស្ត្រថ្មីមួយ ហើយបាននាំមកជូនប្រជាជនយើង នូវ ឯករាជ្យ សេរីភាព ប្រជាធិបតេយ្យ និង សិទ្ធិជាម្ចាស់ លើជោគវាសនារបស់ខ្លួនដោយពិតប្រាកដ ដើម្បីកសាងប្រទេសកម្ពុជាជាទីស្នេហានៃយើងឡើងវិញ អោយសមស្របតាម គោលបំណងដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់យើង។ ពួកវាតទីនិយមអនុត្តភាពនិយមចិនប៉េកាំង បានឃុបខិតជាមួយចក្រពត្តិអាមេរិក និងអនុភាពប្រតិកិរិយាផ្សេងទៀត យ៉ាងឆ្កួតលីលា ក្នុងគោលបំណងបំផ្លាញបដិវត្តន៍របស់យើង។ ប៉ុន្តែសភាពការណ៍នៅ ប្រទេសកម្ពុជាយើង មិនអាចប្រែក្រឡាស់បានឡើយ។ ប្រជាជនកម្ពុជាប្រាកដជាឈ្នះ ខ្មាំសត្រូវប្រាកដជាចាញ់ដាច់ខាត។

ប្រវត្តិសាស្ត្រប្រកបដោយជ័យជំនះនេះ នៃប្រទេសកម្ពុជាយើងបានបញ្ជាក់យ៉ាងច្បាស់ នូវសច្ចធម៌មួយគឺៈ ដោយមានមាគ៌ាដឹកនាំដ៏ត្រឹមត្រូវរបស់បក្ស ប្រជាជនកម្ពុជាទាំងមូល រួមសាមគ្គីជាធ្លុងមួយ តស៊ូយ៉ាងអង់អាចក្លាហាន រួមសាមគ្គី និងសហប្រតិបត្តិការយ៉ាងជិតស្និទ្ធជាមួយ ប្រជាជនវៀតណាម ប្រជាជនឡាវ និងប្រជាជននៃប្រទេសសង្គម និយមឯទៀតជាបងប្អូន និង ដោយមានការស្រុះចិត្ត និង គាំទ្រាំពីប្រជាជនស្នេហាសន្តិភាព និង យុត្តិធម៌លើសាកលលោក ផងនោះ ជាកំលាំងខ្លាំងក្លាដើម្បីឈ្នះ។

រដ្ឋធម្មនុញ្ញ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ជាលទ្ធផលនៃការតស៊ូយូអង្វែង ពោរពេញទៅដោយការលំបាក វេទនារបស់ប្រជាជនយើងទាំងមូល ក្នុងកិច្ចការពារឯករាជ្យជាតិយើងអោយរឹងមាំកសាងមាតុប្រទេស ឈានជាជំហាន១ ឆ្ពោះឡើងសង្គមនិយម។ ប្រជាជនយើងរិតចំណងសាមគ្គីភាពជាតិជាធ្លុងមួយ លើកជ្រោងទង់ស្នេហាជាតិ និង ទង់សាមគ្គី អន្តរជាតិ វណ្ណៈអធន អនុវត្តយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់នូវរដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ប្តេជ្ញាខិតខំដណ្តើមយកជ័យជំនះ ក្នុងបុព្វហេតុកសាងទឹកដី កម្ពុជា ឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គលដ៏ឧត្តម។

អ្វី១ទាំងអស់គឺដើម្បីបំរើផលប្រយោជន៍ឧត្តុង្គឧត្តមនៃមាតុប្រទេស និង ដើម្បីសុភមង្គលរបស់ប្រជាជន។

ជយោ! សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ជំពូកទី ១

របបនយោបាយ

មាត្រា ១

ប្រទេសកម្ពុជា មាននាមជាផ្លូវការថា: "សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា"។

សាធារណរដ្ឋកម្ពុជា ជារដ្ឋមួយមានឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ បូរណភាពដែនដី សន្តិភាព ប្រជាធិបតេយ្យ ឈានជាជំហានៗឆ្ពោះឡើងសង្គមរាស្ត្រនិយម។

អធិបតេយ្យនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា លាតសន្ធឹងលើដែនដីគោក ដែនកោះ ដែនទឹក ដែនសមុទ្របាតសមុទ្រ និង ក្រោមសមុទ្រ ហើយនិងដែនអាកាស។

បាវចនា នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាគឺ: ឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គល។

ភាសា និង អក្សរដែលប្រើជាផ្លូវការ គឺ ភាសា និង អក្សរខ្មែរ។

មាត្រា ២

ប្រជាជនកម្ពុជាជាម្ចាស់ វាសនានៃប្រទេសរបស់ខ្លួន។ អំណាចទាំងអស់ជារបស់ប្រជាជន។

ប្រជាជនប្រើរដ្ឋអំណាចតាមរយ:រដ្ឋសភា និង អង្គការរដ្ឋអំណាចនានា ដែលប្រជាជនជ្រើសតាំងឡើង និងទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាជន។ ប្រជាជនមានសិទ្ធដកតំណាងរូបណា ដែលខ្លួនឈប់ទុកចិត្ត។

រដ្ឋមានភារកិច្ចការពាឯករាជ្យនៃមាតុប្រទេស សេរីភាពរបស់ប្រជាជន សមិទ្ធផលរបស់បដិវត្តន៍ ស្តារ និង ពង្រីកផលិតកម្ម ពង្រីកវប្បធម៌ យកចិត្តទុកដាក់ដោះស្រាយ និង លើកដំកើន ជីវភាពរស់នៅប្រជាជន ទាំងខាងសម្ភារ:ទាំងខាងស្មារតី។

ស្ថាប័នរដ្ឋនានា ត្រូវចាត់តាំង និង ប្រព្រឹត្តអោយស្រប តាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ច្បាប់ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា។

មាត្រា ៣

រណសិរ្សកសាងមាតុភូមិកម្ពុជា អង្គការមហាជន បដិវត្តនានា ជាបង្អែកដ៏រឹងមាំរបស់រដ្ឋ លើកទឹកចិត្តប្រជាជនអោយអនុវត្តរាល់ភារកិច្ចបដិវត្ត។

មាត្រា ៤

បក្សប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ជាកំលាំងដឹកនាំផ្ទាល់ នូការងារបដិវត្តទាំងមូល នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា។

មាត្រា ៥

រដ្ឋអនុវត្តនយោបាយសាមគ្គី និងស្មើភាពរវាងជនជាតិទាំងអស់ ដែលរស់នៅក្នុងសហគមន៍ជាតិកម្ពុជា។

ជនជាតិទាំងអស់ត្រូវស្រលាញ់រាប់អានគ្នា និង ជួយគ្នាទៅវិញទៅមក។ អំពើប្រមាថមាក់ងាយ អំពើជិះជាន់ និងការបែងចែកជនជាតិនានា ត្រូវហាមឃាត់។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ភាសា និង អក្សរ ព្រមទាំងទំនៀមទំលាប់ល្អៗរបស់ជនជាតិភាគតិចត្រូវបានគោរព ។

គ្រប់ជនជាតិភាគតិចត្រូវបានរដ្ឋជួយទំនុបបំរុង ដើម្បីអោយតាមទាន់កំរិតរួម ។ រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ពង្រីកសេដ្ឋកិច្ច សិក្សាធិការ វប្បធម៌ សង្គមកិច្ច គមនាគមន៍ នៅតាមតំបន់ព្រៃភ្នំ និង តំបន់ដាច់ស្រយាល ។

មាត្រា ៦

សេរីភាពខាងជំនឿត្រូវបានគោរព ។

សកម្មភាពខាងសាសនាទាំងឡាយ ដែលស្របរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ច្បាប់ ត្រូវបានរដ្ឋធានា ។

សកម្មភាពណា ដែលឆ្លៀតយកសាសនា ដើម្បីអោយប៉ះពាល់ដល់សន្តិសុខ របៀបរៀបរយសាធារណៈ និងផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជនត្រូវបានហាមឃាត់ ។

មាត្រា ៧

បុរស និង ស្ត្រី មានសិទ្ធស្មើគ្នា ក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ និង ក្នុងគ្រួសារ ។ អាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវធ្វើតាមលក្ខខណ្ឌដែលបានចែងក្នុងច្បាប់ និង តាមលក្ខខណ្ឌស្ម័គ្រចិត្ត ជឿនលឿនប្ដីមួយ ប្រពន្ធមួយ ការបង្ខិបង្ខំក្នុងអាពាហ៍ពិពាហ៍ត្រូវបានហាមឃាត់ ។

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេសចំពោះកិច្ចការពារមាតា និង កុមារ ។

មាត្រា ៨

សិទ្ធ និងករណីកិច្ចសំខាន់ៗរបស់មាតាបិតាគឺការអប់រំ និង ថែទាំចិញ្ចឹមកូន ដើម្បីអោយទៅជាពលរដ្ឋល្អ មានមនសិការស្នេហាជាតិ ស្រលាញ់ការងារពលកម្ម មានសម្បជញ្ញៈទទួលខុសត្រូវចំពោះសង្គម ។

កូនមានកាតព្វកិច្ចបីបាច់ថែរក្សាមាតា បិតា ។

មាត្រា ៩

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាអនុវត្តលក្ខការណ៍ៈ ប្រជាជនទាំងមូលរួម ប្រាស្រ័យក្នុងកិច្ចកសាង និង ការពារមាតុប្រទេស ។

កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រជាជនបដិវត្តន៍កម្ពុជា ទាំងបីប្រភេទ និង នគរបាលប្រជាជន ជាកូនចៅរបស់ប្រជាជនត្រូវស្មោះត្រង់ចំពោះមាតុប្រទេស និងប្រជាជន និង មានករណីកិច្ចការពារមាតុប្រទេស និង រដ្ឋអំណាចបដិវត្តន៍ ការពារសមិទ្ធផលបដិវត្តន៍ និងការរស់នៅដ៏សុខសាន្តរបស់ប្រជាជន ហើយរួមជាមួយប្រជាជនកសាងប្រទេស ។

កងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធទាំងអស់ ត្រូវមានការប៉ិនប្រសប់ក្នុងការប្រយុទ្ធ ក្នុងការបង្ករបង្កើនផល ត្រូវចេះបំផុសចលនាប្រជាជនគោរព និងជួយទំនុកបំរុងប្រជាជន មិនត្រូវប៉ះពាល់ដល់ផលប្រយោជន៍ប្រជាជន ត្រូវធ្វើយ៉ាងណាអោយសមនឹងការស្រលាញ់រាប់អាន និង ការយកចិត្តទុកដាក់ប្រជាជន ។

មាត្រា ១០

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

គោលនយោបាយក្រៅប្រទេស នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា គឺ ឯករាជ្យ សន្តិភាព និង មិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ។

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា រឹតចំណងសាមគ្គីភាព និងសហប្រតិបត្តការជាមួយវៀតណាម ឡាវ សហភាពសូវៀត និង ប្រទេសសង្គមនិយមជាបងប្អូនឯទៀត។

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ចូលរួមប្រាស្រ័យយ៉ាងសកម្មក្នុងការតស៊ូ នៃចលនាមិនចូលបក្សសម្ព័ន្ធ ដើម្បីការពារឯករាជ្យ អធិបតេយ្យ នៃប្រជាជាតិទាំងឡាយ ការពារសន្តិភាព និង សន្តសុខអន្តរជាតិ ឈានទៅដល់ការកសាងរបបសេដ្ឋកិច្ចថ្មីមួយនៅលើសាកលលោក។

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា គាំទ្រយ៉ាងសកម្មដល់ការតស៊ូ នៃប្រជាជននៅលើសាកលលោក ប្រឆាំងនឹងចក្រពត្តិនិយម អាណានិគមចាស់ និង ថ្មី វាតទីនិយមចិនប៉េកាំង លទ្ធិប្រកាន់ពូជសាសន៍ និង អានុភាពប្រតិកិរិយាទាំងឡាយជាបរិវារបស់វា ដើម្បីសន្តិភាព និង ឯករាជ្យជាតិ ប្រជាធិបតេយ្យ វឌ្ឍនៈភាពសង្គម។

ជំពូកទី ២

របបសេដ្ឋកិច្ច និង គោលនយោបាយ

វប្បធម៌ សង្គមកិច្ច

មាត្រា ១១

សេដ្ឋកិច្ចជាតិ ស្ថិតនៅក្រោមការដឹកនាំរបស់រដ្ឋ។

រដ្ឋលើកស្ទួយជីវភាពប្រជាជន អោយមានកំរិតខ្ពស់ជាលំដាប់ លើគ្រប់ផ្នែក ដើម្បីកសាងប្រទេសជាតិ។

មាត្រា ១២

សេដ្ឋកិច្ចជាតិមានបីផ្នែក: សេដ្ឋកិច្ចរដ្ឋ សេដ្ឋកិច្ចសម្ធហភាព និង សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ។

រដ្ឋគ្រប់គ្រងសហគ្រាសរដ្ឋយ៉ាងជិតដិត ដើម្បីពង្រីកតួនាទីសំខាន់នៃផ្នែកសេដ្ឋដិច្ចរដ្ឋ ក្នុងសេដ្ឋកិច្ចជាតិ ហើយទន្ទឹមនឹងនោះ ជួយទំនុបបំរុង និង ណែនាំយ៉ាងសកម្ម នូវការកសាងសេដ្ឋកិច្ចសម្ធហភាព និង សេដ្ឋកិច្ចគ្រួសារ អោយរីកចំរើនតាមទិស ដែលមានប្រយោជន៍ដល់រដ្ឋ និង ដល់ជីវភាពរស់នៅរបស់ប្រជាជន។

មាត្រា ១៣

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ពង្រីកផលិតកម្មកសិកម្ម ផលិតកម្ម ឧស្សាហកម្ម ដែលបំរើកសិកម្ម ពង្រីកផលិតកម្ម របស់ប្រើប្រាស់ ពង្រីកពាណិជ្ជកម្ម គមនាគមន៍ និង ការដឹកជញ្ជូន។ រដ្ឋជួយទំនុកបំរុង និង ពង្រីកសិប្បកម្ម និង ឧស្សាហកម្មតូចៗ។

មាត្រា ១៤

ទ្រព្យសម្បត្តិជាកម្មសិទ្ធិ របស់រដ្ឋមាន ដីធ្លី ព្រៃឈើ សមុទ្រ ទន្លេ បឹង ធនធានធម្មជាតិ មជ្ឈមណ្ឌលសេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ មូលដ្ឋានការពារប្រទេស និង សំណង់ផ្សេងៗទៀតរបស់រដ្ឋ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ១៥

ពលរដ្ឋមានសិទ្ធិពេញទី ក្នុងការប្រើប្រាស់ និង មានសិទ្ធិតំណមរតកលើដី ដែលរដ្ឋប្រគល់អោយគ្រួសារនីមួយៗ តាមកំណត់នៃច្បាប់ ដើម្បីសង់ផ្ទះនៅ និង ធ្វើជាសួនច្បារ សួនបន្លែ ។

មាត្រា ១៦

ក្រៅពីដីសំរាប់សាងសង់ផ្ទះនៅ និង ធ្វើជាសួនច្បារ សួនបន្លែ ដែលមានកំណត់ក្នុងច្បាប់ និង ក្រៅពីចំណែកដីដែលក្រុមសាមគ្គី បង្កបង្កើនផលបានប្រគល់អោយ ដើម្បីបំពេញផលិតកម្មរបស់ក្រុមពលករ កសិកម្មមួយរូបៗ អាចបានរដ្ឋអោយខ្ចីដីជាបន្ថែម ដើម្បីដាំដំណាំស្រូវ តាមលទ្ធភាពពលកម្ម ហើយមានសិទ្ធិទទួលផលនៃការងារនេះ ។

មាត្រា ១៧

ជនណាក៏ដោយ គ្មានសិទ្ធិទិញ លក់ បញ្ចាំ រឺ ប្រវាស់ដី ធ្លី បានឡើយ ។ ជនណាក៏ដោយ មិនអាចប្រើប្រាស់ដីធ្លីកសិកម្ម ដីព្រៃ ដោយចិត្តឯង ក្នុងគោលបំណងផ្សេងទៀតបាន បើគ្មានការអនុញ្ញាតពីក្រសួងមានសមត្ថកិច្ច ។

មាត្រា ១៨

កម្មសិទ្ធិឯកជន នៃពលរដ្ឋលើកំរៃការងារ លើកំរៃ និងទ្រព្យសម្បត្តិស្របច្បាប់ផ្សេងទៀត ត្រូវបានច្បាប់ការពារ ។ ការរឹបអូសទ្រព្យសម្បត្តិរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ ដោយរំលោភ ត្រូវហាមឃាត់ដាច់ខាត ។

មាត្រា ១៩

ពាណិជ្ជកម្មក្នុងប្រទេសរបស់រដ្ឋ ត្រូវពង្រីក ដើម្បីបង្កើនសកម្មភាពផ្លាស់ប្តូរមុខទំនិញ ជុំរុញការបង្កបង្កើនផល បំរេជីវភាពរបស់ប្រជាជន ។

ពលរដ្ឋអាចលក់ដូរផលិតផលកសិកម្ម និង ផលិតផល សិប្បកម្មគ្រួសារ ។ ការទិញ និងការលក់របស់ប្រជាជន ដែលស្របតាមគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋត្រូវបានច្បាប់ធានា ។

ពាណិជ្ជកម្មក្រៅប្រទេស ស្ថិតនៅក្រោមការគ្រប់គ្រងផ្តាច់មុខរបស់រដ្ឋ ។

មាត្រា ២០

របបគ្រប់គ្រងរូបិយវត្ថុ និងប្រពន្ធ័ហិរញ្ញវត្ថុ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ការយកពន្ធដារនឹងអាចធ្វើទៅបានលុះត្រាតែ មានច្បាប់អនុញ្ញាត្ត ។

ការតម្រូវអោយលក់ជូនរដ្ឋ រឺការយកទៅប្រើប្រាស់មួយរយៈនូវសម្បត្តិឯកជន នឹងអាចធ្វើទៅបាន លុះត្រាតែមានច្បាប់អនុញ្ញាត្ត ។

មាត្រា ២១

រដ្ឋយកចិត្តកសាងវប្បធម៌ជាតិ ជឿនលឿន ពង្រីកភសា និង អក្សរជាតិ ដែលសមស្របនឹងសេចក្តីត្រូវការនៃសង្គមថ្មីមួយ ។ ព្រលំឥទ្ធពល និង សំណល់នៃវប្បធម៌ប្រតិកិរិយាពុករលួយ ត្រូវកំចាត់ចោលជាដាច់ខាត ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ២២

រដ្ឋអនុវត្តកម្មវិធីសិក្សា តាមគោលការណ៍គរុកោសល្យ ដោយផ្សារភ្ជាប់ការសិក្សាចំនេះវិជ្ជាទូទៅជាមួយនឹងការអនុវត្តន៍ ផ្សារភ្ជាប់ការអប់រំជាមួយនឹងការបង្ករបង្កើនផល ផ្សារភ្ជាប់សាលាជាមួយនឹងសង្គម ។

រដ្ឋបើកមតេយ្យសាលា សំរាប់អប់រំកុមារមុនគ្រប់វ័យសិក្សា ។

រដ្ឋទទួលខុសត្រូវលើការអប់រំវិជ្ជទូទៅដល់កុមារគ្រប់វ័យសិក្សា ដោយកសាងសាលារៀនបឋមសិក្សា ដោយពង្រីកជាបណ្តើរ១នូវសាលារៀនមធ្យមសិក្សា សាលារៀន និងថ្នាក់អប់រំវិជ្ជាជីវៈ ថ្នាក់ជាន់ខ្ពស់ផ្សេង១ និង ឧត្តមសិក្សា ដើម្បីតំរូវតាមការចាំបាច់នៃប្រទេសជាតិ ដែលកំពុងឈានទៅរកវឌ្ឍនភាព ។

រដ្ឋលើកទឹកចិត្ត និងផ្តល់អាហារូបករណ៍សិក្សាដល់យុវជន ដែលមានសមត្ថភាពអាចបន្តការសិក្សានៅថ្នាក់ខ្ពស់ និង ថ្នាក់បច្ចេកទេសនៅក្នុងប្រទេស និង ក្រៅប្រទេស ។

ដើម្បីបំបាត់ភាពមិនចេះអក្សរ និង ដើម្បីលើកកំរិតវប្បធម៌ដល់ពលរដ្ឋទីទៅអោយបានខ្ពស់ រដ្ឋជុំរុញចលនាអក្ខរកម្មដោយបើកថ្នាក់សិក្សាសំរាប់មនុស្សចាស់ ដែលមិនទាន់ចេះអក្សរ និង ថ្នាក់អប់រំបំពេញវិជ្ជាផ្សេង១ទៀត តម្រូវទៅតាមការចាំបាច់របស់ប្រទេសជាតិ ។

មាត្រា ២៣

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជុំរុញការលូតលាស់ វិទ្យាសាស្ត្រ និង បច្ចេកទេស អក្សរសាស្ត្រ និង សិល្បៈ ដោយពង្រីកប្រពន្ធ័សិក្សាធិការ ជុំរុញការងារស្រាវជ្រាវ ដោយរួមផ្សំការរៀនសូត្រខាងទ្រឹស្តីទៅនឹងការងារជាក់ស្តែង ។ រដ្ឋលើកទឹកចិត្តដល់អ្នកវិទ្យាសាស្ត្រ អ្នកបច្ចេកទេស អ្នកនិពន្ធ សិល្បករ ក្នុងសកម្មភាពច្នៃប្រឌិតរបស់ខ្លួនដែលមានប្រយោជន៍ដល់ប្រទេសជាតិ និងប្រជាជន ដោយជួយទំនុកបំរុងដល់អ្នកទាំងនោះ ខាងផ្នែកសម្ភារៈ និង ខាងផ្លូវចិត្ត ។

រដ្ឋបង្កើតសហប្រតិបត្តិការជាមួយប្រទេសសង្គមនិយមជាបងប្អូន និង ផ្លាស់ប្តូរការពិសោធគ្នាទៅវិញទៅមក ។ រដ្ឋពង្រីកការទាក់ទងជាមួយប្រទេសផ្សេង១ទៀត ។

មាត្រា ២៤

រដ្ឋចាត់ចែងដោយរក្សាប្រាសាទបុរាណ និង សិល្បវត្ថុបុរាណ កែលំអរតំបន់ទេសភាពនានាឡើងវិញ ពង្រីកផ្នែកទេសចរណ៍ ដើម្បីបំរើប្រជាជនក្នុងប្រទេស និង ពង្រីកការទាក់ទងខាងវប្បធម៌ជាមួយប្រទេសក្រៅ ។

មាត្រា ២៥

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ដល់ការរីកចំរើន ខាងរូបកាយរបស់ពលរដ្ឋ លើកទឹកចិត្តដល់សកម្មភាពខាងកីឡា និងខាងហាត់ប្រាណ សំដៅធ្វើអោយពលរដ្ឋមានកំលាំងពលំមាំមួនជាចាំបាច់ដើម្បីជុំរុញផលិតកម្ម និងចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងកិច្ចការពារជាតិ ។

មាត្រា ២៦

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ដើម្បីធានាដល់សុខភាពរបស់ប្រជាពលរដ្ឋ រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ ដល់ការ ការពារជម្ងឺ និង ព្យាបាលជម្ងឺ ណែនាំប្រជាជនអោយកាន់ក្បួនអនាម័យយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួន។ ប្រជាជនត្រូវបានទទួលការពិនិត្យរោគដោយឥតគិតថ្លៃ។ រដ្ឋបង្កើតមន្ទីរពេទ្យនានាធ្វើការស្រាវជ្រាវខាងវេជ្ជសាស្រ្ត និង ឱសថសាស្រ្ត ដោយរួមផ្សំវេជ្ជសាស្រ្តបូរាណជាមួយវេជ្ជសាស្រ្តសម័យ។

មាត្រា ២៧

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ចំពោះមាតានិងកុមារ។ រដ្ឋ និងសង្គមរៀបចំអោយមាន មន្ទីរសម្ភព ទារកដ្ឋាន សួនកុមារ និង អនុវត្តនូវវិធានការសមស្របនានា ដើម្បីសំរាលបន្ទុកមេផ្ទះដល់ស្ត្រី និងរ៉ាប់រងលក្ខណៈចាំបាច់អោយស្ត្រីមានលទ្ធភាពចូលរួមក្នុងសកម្មភាពសង្គមដូចបុរសដែរ។

ស្ត្រីកម្មករ បុគ្គលិក ត្រូវបានឈប់សំរាកក្នុងពេលសំរាលកូនចំនួន ៩០ថ្ងៃ ដោយបានទទួលបៀវត្ស។ ស្ត្រីមានកូននៅបៅដោះត្រូវបានទទួលការបន្ថយពេលធ្វើការប្រចាំថ្ងៃ និង បានទទួលអត្ថប្រយោជន៍នានាតាមការកំណត់របស់រដ្ឋ។

រដ្ឋ នឹងកំណត់បទបញ្ញត្តិជាក់ស្តែង ចំពោះស្ត្រីធ្វើការនៅក្រៅផ្ទៃករដ្ឋ។

មាត្រា ២៨

រដ្ឋយកចិត្តទុកដាក់ជាពិសេស ដល់អ្នកដែលធ្វើសកម្មភាពបដិវត្តន៍យូរឆ្នាំហើយ ដែលបានរួមវិភាគទានច្រើនអោយបដិវត្តន៍ដល់យុទ្ធជនពិការ ដល់គ្រួសារយុទ្ធជន ដែលបានទទួលមរណៈ ដើម្បីបដិវត្តន៍ និង ដល់គ្រួសារដែលមានសគុណធំៗចំពោះបដិវត្តន៍។

មាត្រា ២៩

រដ្ឋចាត់ចែងអោយមានរបបធានារ៉ាប់រងសង្គម ដល់កម្មាភិបាល បុគ្គលិក កម្មករ ដែលអស់លទ្ធភាពបំពេញពលកម្មបណ្តាលមកពីជម្ងឺ ជរាភាព រឺ ពិការដោយគ្រោះថ្នាក់ក្នុងការងារ។

រដ្ឋ និង សង្គមជួយទំនុកបំរុងដល់មនុស្សចាស់ជរា ជនពិការ ស្ត្រីមេម៉ាយ និង ក្មេងកំព្រាគ្មានទំពឹង។

ជំពូកទី ៣

សិទ្ធិ និង ករណីកិច្ច

របស់ពលរដ្ឋ

មាត្រា ៣០

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ទទួលស្គាល់និងគោរពសិទ្ធិមនុស្ស។

ពលរដ្ឋនៃ សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានភាពស្មើគ្នាចំពោះមុខច្បាប់ មានសិទ្ធិ និង មានករណីយកិច្ចដូចគ្នាទាំងអស់ដោយឥតប្រកាន់ភេទ ជំនឿសាសនា រឺ ពូជសាសន៍។

ការប្រើសិទ្ធិនេះ មានភាពជាប់គ្នាមិនអាចបំបែកបានពីការបំពេញករណីយកិច្ចរបស់ពលរដ្ឋ។

មាត្រា ៣១

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ពលរដ្ឋនៃ សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា សុទ្ធតែមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងអាចឈរឈ្មោះអោយគេបោះឆ្នោត ។

ពលរដ្ឋ ដែលបំរើក្នុងកងកម្លាំងប្រដាប់អាវុធប្រជាជនបដិវត្តន៍កម្ពុជា ព្រមទាំងបុព្វជិត ក៏មានសិទ្ធិបោះឆ្នោត និងអាចឈរឈ្មោះអោយគេបោះឆ្នោតអោយដែរ ។

ពលរដ្ឋទាំងពីរភេទដែលមានអាយុយ៉ាងតិច ១៨ ឆ្នាំមានសិទ្ធិបោះឆ្នោត ។

ពលរដ្ឋទាំងពីរភេទដែលមានអាយយ៉ាងតិច ២១ ឆ្នាំអាចឈរឈ្មោះអោយគេបោះឆ្នោត ។

បទបញ្ញត្តិបន្ថយសិទ្ធិបោះឆ្នោត ត្រូវចែងក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

មាត្រា ៣២

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានសិទ្ធិចូលរួមយ៉ាងសកម្មក្នុងជីវភាពនយោបាយ សេដ្ឋកិច្ច សង្គមកិច្ច និង វប្បធម៌ប្រទេសជាតិ ។

ពលរដ្ឋទាំងអស់អាចធ្វើសេចក្តីស្នើរ ស្តីពីបញ្ហារបស់រដ្ឋ និងអំពីជីវភាពរបស់ប្រជាជន ជូនអង្គភាពរដ្ឋ និងអង្គការមាហាជន ។ សេចក្តីស្នើរទាំងឡាយ ត្រូវតែទទួលការពិនិត្យយ៉ាងម៉ត់ចត់ពីអង្គការរដ្ឋ និងអង្គការមហារជន ។

មាត្រា ៣៣

ពលរដ្ឋត្រូវតែទទួលបានការណែនាំក្នុងការជ្រើសរើសមុខរបរ អោយបានសមស្របតាមសម្ថតភាពរបស់ខ្លួន និងតាមការតម្រូវរបស់សង្គម ។

ពលរដ្ឋមានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បំណាច់សមស្រមតាមបរិមាណ និងគុណភាពនៃការងារ ដែលខ្លួនបានបំពេញ ។ បុរស និង ស្ត្រីមានសិទ្ធិទទួលប្រាក់បំណាចដូចគ្នាចំពោះការងារដូចគ្នា ។

មាត្រា ៣៤

រដ្ឋ និង សង្គមយកចិត្តទុកដាក់រៀបចំអោយមានការឈប់សំរាក ការលំហែរដល់អ្នកបំពេញពលកម្ម ។ រដ្ឋកំណត់ពេលធ្វើការប្រចាំថ្ងៃ និង ប្រចាំសប្តាហ៍ របបឈប់សំរាកប្រចាំឆ្នាំ មានប្រាក់បំណាច់ ចំពោះកម្មាភិបាល កម្មករ បុគ្គលិក ពង្រីកមជ្ឈមណ្ឌលសំរាករបស់ពលរដ្ឋ និងរបស់អង្គការសង្គម ។

មាត្រា ៣៥

រដ្ឋរ៉ាប់រងមិនអោយមានការរំលោភបំពាន លើរូបរាងកាយណាមួយឡើយ ។

ច្បាប់ការពារកិត្តិយសសេចក្តីថ្លៃថ្នូរ និងជីវិតរបស់ពលរដ្ឋ ។

ការចោទប្រកាន់ ការចាប់ចង រឺ ការឃុំឃាំងជនណាមួយ នឹងអាចធ្វើទៅកើតលុះត្រាតែមានការអនុញ្ញាត ។ ក្នុងករណីចាំបាច់ចាប់បានជនប្រព្រឹត្តិបទល្មើសជាក់ស្តែង ត្រូវធ្វើកំណត់ហេតុបញ្ជូនជាបន្ទាន់ទៅអង្គការមានសមត្ថកិច្ចដើម្បីសំរេច ។

មាត្រា ៣៦

សេរីភាពក្នុងការធ្វើដំណើរ និងតាំងទីលំនៅរបស់ពលរដ្ឋត្រូវបានច្បាប់កំណត់ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ការរក្សាសិទ្ធិមិនអោយរំលោភទៅលើលំនៅដ្ឋាន និង អាថិកំបាំងនៃការឆ្លើយឆ្លងតាមលិខិត ត្រូវបានរដ្ឋធានា។

ការឆែកឆេរលំនៅដ្ឋានត្រូវធ្វើអោយស្របនឹងបញ្ញត្តិច្បាប់។

មាត្រា ៣៧

ពលរដ្ឋមានសេរីភាពខាងការនិយាយ សេរីភាពខាងសារពត៌មាន សេរីភាពខាងការប្រជុំ។ ជនណាក៏ដោយ មិនអាចឆ្លៀតប្រើសិទ្ធិដោយរំលោភ នាំអោយប៉ះពាល់ដល់កិត្តិយសអ្នកដទៃ ដល់ទំនៀមទំនាប់ល្អរបស់សង្គម ដល់របៀបរៀបរយសាធារណៈ និង ដល់សន្តិសុខជាតិ។

មាត្រា ៣៨

ពលរដ្ឋមានសិទ្ធិបង្កើតសមាគម សិទ្ធិនេះត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់។ ពលរដ្ឋទាំងឡាយអាចចូលរួមក្នុងអង្គការមហាជនដើម្បីការពារសមិទ្ធិផលបដិវត្តន៍ និង របៀបរៀបរយសង្គម ដើម្បីកសាង និង ការពារប្រទេស ដើម្បីបង្កើនសមគ្គីភាពជាតិ និង អន្តរជាតិ។

មាត្រា ៣៩

ពលរដ្ឋទាំងឡាយ ត្រូវគោរពគោលការណ៍ នៃការរស់នៅក្នុងសង្គម អនុវត្តគោលនយោបាយរបស់រដ្ឋ និងការពារទ្រព្យសម្បត្តិរួម។ ពលរដ្ឋ មានសិទ្ធិប្តឹងទារសំណង ជួលជុលការខូចខាត ដែលបណ្តាលមកពីអំពើខុសច្បាប់របស់អង្គការរដ្ឋ របស់អង្គការសង្គម និងរបស់បុគ្គលិក នៃអង្គការទាំងនេះ ក្នុងពេលបំពេញភារៈកិច្ចរបស់ខ្លួន។

មាត្រា ៤០

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវគោរពយ៉ាងខ្ជាប់ខ្ជួនតាមរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ច្បាប់របស់រដ្ឋ មានករណីកិច្ច បំរើកិច្ចការរបស់រដ្ឋ និង ជីវភាពរបស់ប្រជាជន។

មាត្រា ៤១

កិច្ចកសាង និង ការពារមាតុភូមិ ជាករណីកិច្ច និង ជាកិត្តិយស ដ៏ឧត្តមរបស់ពលរដ្ឋ។

ពលរដ្ឋត្រូវការពារមាតុភូមិ ហើយត្រូវបំរើក្នុងកងទ័ពតាមបញ្ញត្តិច្បាប់។

ជនក្បត់ជាតិ ត្រូវផ្តន្ទាទោសយ៉ាងម៉ឺងម៉ាត់តាមច្បាប់។

មាត្រា ៤២

ពលរដ្ឋនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ដែលមានសន្តានចិត្តស្នេហាជាតិពិតប្រាកដ កំពុងរស់នៅបរទេស ត្រូវបានអង្គការ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជាគាំពារ។

មាត្រា ៤៣

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ផ្តល់សិទ្ធិជ្រកកោន និង ការគាំពារដល់ជនបរទេស ទាំងឡាយដែលត្រូវចោទដោយបានធ្វើការតស៊ូ ដើម្បីសន្តិភាព និង ប្រជាធិបតេយ្យ ដើម្បីឯករាជ្យ និង សង្គមនិយម ដើម្បីសេរីភាព ក្នុងសកម្មភាពខាងវិទ្យាសាស្ត្រ និង វប្បធម៌ជាអត្ថប្រយោជន៍ដល់វឌ្ឍនសង្គម។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ៤៤

អាណិកជនបរទេស ដែលរស់នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ត្រូវគោរពច្បាប់នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និងបានទទួលការគាំពារពីសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

ជំពូកទី ៤

រដ្ឋសភា

មាត្រា ៤៥

រដ្ឋសភា ជាអង្គការកំពូលនៃរដ្ឋអំណាច និងជាអង្គការតំណាងជាន់ខ្ពស់របស់ប្រជាជននៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

រដ្ឋសភា ជាអង្គការតែមួយគត់ ដែលមានសិទ្ធិធ្វើច្បាប់ ។

មាត្រា ៤៦

រដ្ឋសភា មានតំណាងប្រជាជន ដែលត្រូវបានជ្រើសរើស តាមគោលការណ៍បោះឆ្នោតជាសាកល ដោយស្មើភាព ដោយចំពោះ និង តាមវិធីជ្រើសឆ្នោតជាសម្ងាត់ ។

ចំនួនតំណាងប្រជាជននៅរដ្ឋសភា និង បែបបទនៃការជ្រើសតាំង ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់បោះឆ្នោត ។

មាត្រា ៤៧

នីតិការរបស់រដ្ឋសភាមានកំណត់ ៥ ឆ្នាំ ។ ៣ ខែមុនផុតកំណត់នីតិការរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ សំរេច និង ដឹកនាំការរៀបចំបោះឆ្នោតជ្រើសរើសតំណាងប្រជាជននៅរដ្ឋសភា សំរាប់នីតិកាលថ្មី ។

ក្នុងពេលមានសង្គ្រាម រឺ ក្នុងកាលៈទេសៈពិសេសដទៃទៀត រដ្ឋសភា អាចប្រកាសបន្តនីតិកាលរបស់ខ្លួនបាន ។

មាត្រា ៤៨

រដ្ឋសភាមានអំណាចដូចតទៅៈ

១- អនុម័ត រឺ កែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ច្បាប់នានា ។

២- ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្តន៏រដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ការអនុវត្តន៏ច្បាប់ ។

៣- កំណត់គោលនយោបាយក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ។

៤- អនុម័តកម្មវិធី សេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និង ថវិការរដ្ឋ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

៥. បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង រឺ រំសាយប្រធាន អនុប្រធាន និងលេខាធិការនៃរដ្ឋសភា។ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង រឺ រំសាយប្រធាន អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និង សមាជិកដទៃទៀត នៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ បោះឆ្នោតជ្រើសតាំង រឺ រំសាយប្រធាន អនុប្រធាន និង សមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី។

៦. បង្កើត រឺ លុបចោលទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី រឺ ស្ថប័នថ្នាក់ស្មើទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី។

៧. ត្រួតពិនិត្យសកម្មភាព របស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ និង ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី។

៨. បង្កើត កែប្រែ រឺ លុបពន្ធដារ។

៩. កំណត់ការលើកលែងទោសជាទូទៅ។

១០. អោយសច្ចាប័ន រឺ លុបចោលសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិ ក្នុងករណីដែលក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋជូនរដ្ឋសភាសំរេច។

មាត្រា ៤៩

រដ្ឋសភាបើកសម័យប្រជុំដំបូង ៦០ថ្ងៃយ៉ាងយូរក្រោយពេលបោះឆ្នោត តាមការកោះប្រជុំរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ។

រដ្ឋសភា បើកសម័យប្រជុំជាសម័ញ្ញ ២ ដងក្នុងមួយឆ្នាំ និង អាចបើកសម័យប្រជុំជាវិសម័ញ្ញ បើក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋយល់ឃើញថាជាការចាំបាច់។

មាត្រា ៥០

ពេលចាប់ផ្តើមនីតិកាលនីមួយៗ រដ្ឋសភាជ្រើសតាំងគណៈកម្មការមួយ ដើម្បីត្រួតពិនិត្យ សុពលភាពនៃសមាជិករដ្ឋសភា ហើយរាយការណ៍អំពីលទ្ធផលនៃការពិនិត្យនេះ ជូនរដ្ឋសភាសំរេច។

មាត្រា ៥១

ប្រធានរដ្ឋភា ដឹកនាំអង្គប្រជុំរបស់រដ្ឋសភា ទទួលអាញ្ញត្តិច្បាប់ និង សេចក្តីសំរេចនានា ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័ត រ៉ាប់រងការអនុវត្តន៍បទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋសភា អនុវត្តការទាក់ទងអន្តរជាតិទាំងឡាយនៃរដ្ឋសភា។ ប្រធានរដ្ឋសភាមានសិទ្ធិចូលរួមគ្រប់ការប្រជុំ នៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ។

អនុប្រធានរដ្ឋសភា ជួយប្រធានក្នុងការងារឡាយ ដែលបានពោលខាងលើ។ លេខាធការរដ្ឋសភា ធ្វើកំណត់ហេតុគ្រប់ការប្រជុំរបស់រដ្ឋសភា និង បំពេញការងារទាំងឡាយ ដែលប្រធានរដ្ឋសភាប្រគល់អោយ។

មាត្រា ៥២

រដ្ឋសភាចាត់តាំងគណៈកម្មការផ្សេងៗ ដែលចាំបាច់ ដើម្បីជួយរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ក្នុងការត្រួតពិនិត្យលើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ សេចក្តីព្រាងក្រិត្យ គំរោងកម្មវិធី គំរោងកម្មវិធីសេដ្ឋកិច្ច និង ថវិការរដ្ឋ និងគំរោងផ្សេងៗទៀត ដែលរដ្ឋសភា រឺ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋប្រគល់អោយ។

មាត្រា ៥៣

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ប្រធានរដ្ឋសភា គណៈកម្មការនានារបស់រដ្ឋសភា ប្រធានគណៈកម្មការមជ្ឈឹមរណសិរ្សកសាងមាតុភូមិកម្ពុជា ប្រធានយុវជនបដិវត្តកម្ពុជា ប្រធានសមាគមនារីកម្ពុជា មានសិទ្ធិធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ជូនរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៥៤

រដ្ឋសភាអនុម័តច្បាប់ និង សេចក្តីសំរេចផ្សេងៗទៀត តាមមតិយល់ព្រមលើសពីពាក់កណ្តាល នៃសមាជិក ។

រដ្ឋសភា អនុម័តរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង កែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ តាមមតិយល់ព្រម ពីរភាគបី នៃចំនួនសមាជិកសភា ។

មាត្រា ៥៥

ច្បាប់ដែលរដ្ឋសភាអនុម័តរួចហើយ ៣០ថ្ងៃយ៉ាងយូរ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋត្រូវប្រកាសអោយប្រើជាសាធារណៈ ។

មាត្រា ៥៦

សមាជិកសភាមានអភ័យឯកសិទ្ធិ ។

សមាជិកសភារូបណាក៏ដោយ មិនអាចត្រូវចោទប្រកាន់ រឺ ចាប់ចង រឺ ឃុំឃាំង ដោយហេតុពីបានសំដែងយោបល់ រឺ បញ្ចេញមតិក្នុងការបំពេញមុខងាររបស់ខ្លួនសោះឡើយ ។

ការចោទប្រកាន់ រឺ ការចាប់ចង រឺ ការឃុំឃាំងសមាជិករដ្ឋសភាណាមួយ នឹងអាចធ្វើទៅកើតលុះត្រាតែមានការយល់ព្រមពីរដ្ឋសភា រឺ ពីក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា វៀរលែងតែក្នុងករណីបទល្មើសព្រហ្មទណ្ឌជាក់ស្តែង ។ ក្នុងករណីខាងក្រោយនេះ ក្រសួងមានសមត្ថកិច្ច ត្រូវធ្វើសេចក្តីរាយការណ៍ជូនរដ្ឋសភា រឺ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋជាបន្ទាន់ដើម្បីសំរេច ។

សេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវដាក់ជូនរដ្ឋសភា អនុម័តនៅសម័យប្រជុំរដ្ឋសភាខាងមុខ ។

មាត្រា ៥៧

សមាជិករដ្ឋសភា មានសិទ្ធិតាំងសំនួរដេញដោល ដល់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ប្រធានរដ្ឋសភា ។ ស្ថាប័នរដ្ឋនិងអ្នក ដែលត្រូវគេ សួរដេញដោល ត្រូវឆ្លើយក្នុងសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា ។

មាត្រា ៥៨

សមាជិករដ្ឋសភា មានកាតព្វកិច្ចគោរពបទបញ្ជាផ្ទៃក្នុងរបស់រដ្ឋសភា ជាគំរូក្នុងការអនុវត្តន៏រដ្ឋធម្មនុញ្ញ និងច្បាប់ទាំងឡាយ មានភារកិច្ចនិយាយ និងប្រព្រឹត្តិអោយសមស្របតាមសេចក្តីសំរេចរបស់រដ្ឋសភា ។

សមាជិករដ្ឋសភារូបណា មិនបានបំពេញ ភារកិច្ចរបស់ខ្លួន អាចត្រូវបានរំសាយតាមច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៥

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

មាត្រា ៥៩

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ជាអង្គការតំណាងសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា និង ជាអង្គការ អចិន្ត្រៃយ៍របស់រដ្ឋសភា។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានភារកិច្ចរាយការណ៍អំពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួនជូនរដ្ឋសភា។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមាន ប្រធាន អនុប្រធាន អគ្គលេខាធិការ និង សមាជិកមួយចំនួនដែលត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋត្រូវបានជ្រើសតាំងឡើង ក្នុងចំណោមសមាជិករដ្ឋសភា។

មាត្រា ៦០

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមានមុខងារដូចតទៅ:

១- សំរេច និង ដឹកនាំការរៀបចំបោះឆ្នោតជ្រើសរើសសមាជិករដ្ឋសភា និងកោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា។

២- ប្រកាសអោយប្រើច្បាប់ ចេញក្រិត្យ-ច្បាប់ ក្រិត្យ និង បកស្រាយច្បាប់។

៣- ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា តាមសំណើររបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី។

- ចេញសេចក្តីសំរេចតែងតាំង រឺ រំសាយសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី
- បង្កើត រឺ លុបចោលទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី និង ស្ថាប័នថ្នាក់ស្មើទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី
- សំរេចលើបញ្ហាពន្ធដារ
- តាមសំណើររបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី តែងតាំង រំសាយ រឺ ដកឯកអគ្គរដ្ឋទូត រឺប្រេសិតនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា នៅឯបរទេស និងនៅអមអង្គការអន្តរជាតិនានា។

៤- ត្រួតពិនិត្យការជំនុំជម្រះ និង ការប្រើសិទ្ធិអយ្យការ។

៥- ទទួលសារតាំង របស់តំណាងការទូត។

៦- អោយសច្ចាប័ន រឺ លុបចោលសន្ធិសញ្ញាអន្តរជាតិ លើកលែងតែក្នុងករណីចាំបាច់ ដែលត្រូវដាក់ជូនរដ្ឋសភា

៧- កំណត់និងប្រគល់គ្រឿងឥស្សរិយយស កំណត់ឋានន្តរសក្តិ និង ឋានៈយោធា ឋានៈទូត តាមសំណើររបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី។

៨- សំរេចអនុគ្រោះទោស បន្ថយទោស និង លើកលែងទោស។

៩- បំពេញភារកិច្ចផ្សេងទៀតដែលរដ្ឋសភាប្រគល់អោយ។

មាត្រា ៦១

អាណត្តិរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានកំណត់ស្មើនឹងនីតិកាលរបស់រដ្ឋសភា។ នៅពេលផុតនីតិកាលរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ បន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួន រហូតដល់រដ្ឋសភាថ្មី បោះឆ្នោតជ្រើសតាំងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋថ្មីបាន។

ក្នុងករណីប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ មានធុរៈកិច្ចមិនអាចបំពេញមុខងារបាន ដោយហេតុមកពីជម្ងឺ រឺ បំពេញបេសកកម្ម នៅបរទេស អនុប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋត្រូវទទួលភារកិច្ចចាត់ការជំនួស។

មាត្រា ៦២

សេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ត្រូវតែមានសមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ លើសពីពាក់កណ្តាលយល់ព្រម។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ជំពូកទី ៦
ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី

មាត្រា ៦៣

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ជារដ្ឋាភិបាលនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ជាអង្គការគ្រប់គ្រងសង្គមដោយផ្ទាល់ និងដឹកនាំការពង្រីកសេដ្ឋកិច្ចជាតិដោយផ្ទាល់ ។

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវចំពោះរដ្ឋសភា និងរាយការណ៍អំពីការងាររបស់ខ្លួនជូនអង្គការនេះ ។ ក្នុងចន្លោះសម័យប្រជុំរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវចំពោះក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ និងរាយការណ៍អំពីការងាររបស់ខ្លួនជូនអង្គការនេះ ។

មាត្រា ៦៥

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី មានប្រធាន អនុប្រធាន និង សមាជិក ។ ចំនួនអនុប្រធាន និង សមាជិកក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់ ។

មាត្រា ៦៦

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីមានមុខងារដូចតទៅៈ

១- ធ្វើសេចក្តីព្រាងច្បាប់ សេចក្តីព្រាងក្រិត្យ-ច្បាប់ និងគំរោងផ្សេងៗទៀត ដើម្បីជូនរដ្ឋសភា និង ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ ។

២- អនុវត្តន៍រដ្ឋធម្មនុញ្ញ ច្បាប់ ក្រិត្យ-ច្បាប់ ក្រិត្យអនុវត្តន៍នយោបាយក្នុងប្រទេស និងក្រៅប្រទេស ។

៣- ធ្វើ និងអនុវត្តន៍កម្មវិធីសេដ្ឋកិច្ច វប្បធម៌ និង ថវិការដ្ឋ ។ កំចាត់ផលអាក្រក់ ដែលរបបចាស់បន្សល់ទុក កែលំអរជីវភាពប្រជាជន និងយកចិត្តទុកដាក់ដល់សុខភាពប្រជាជន ។

៤- កសាង និងពង្រីកអង្គការរដ្ឋ ពីថ្នាក់មជ្ឈឹមដល់ថ្នាក់មូលដ្ឋាន បណ្តុះបណ្តាល និងគ្រប់គ្រងកម្មាភិបាល កម្មករ និងបុគ្គលិករបស់រដ្ឋ ។

៥- រ៉ាប់រង ការដឹកនាំការងាររបស់ទីស្តីការរដ្ឋមន្ត្រី និងស្ថាប័ននានា ដែលនៅក្រោមឱវាទក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី អោយមានឯកភាព និងរ៉ាប់រងការដឹកនាំការងាររបស់គណកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តន៍ នៅមូលដ្ឋានគ្រប់ថ្នាក់អោយមានឯកភាព ។

៦- ផ្អាកការអនុវត្តន៍ កែប្រែ រឺលុបចោលអនុសញ្ញា និង សេចក្តីណែនាំមិនសមស្រប របស់រដ្ឋមន្ត្រី និងរបស់ប្រធានស្ថាប័នរដ្ឋនានា ។

ផ្អាកការអនុវត្តន៍ កែប្រែ រឺលុបចូលសេចក្តីសំរេចចិត្ត និង សេចក្តីណែនាំ មិនសមស្របរបស់គណកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តន៍គ្រប់ថ្នាក់ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

៧- កំណត់ព្រំដែនក្រុង សង្កាត់ ខេត្ត ស្រុក និង ឃុំ ។

៨- ការពារផលប្រយោជន៍របស់ប្រជាជន រក្សាសន្តិសុខ របៀបរៀបរយសាធារណៈ ការពារសិទ្ធិ និងប្រយោជន៍ស្របច្បាប់ របស់ពលរដ្ឋ ។

៩- ពង្រឹង និង បង្កើនកំលាំងការពារជាតិ អនុវត្តន៍ការប្រមូលកម្លាំងទ័ព ចេញបំរាមគោចរ និង ចាត់វិធានការចាំបាច់ផ្សេងៗដើម្បីការពារជាតិ ។

១០- អនុវត្តន៍សន្ធិសញ្ញាទាំងឡាយដែលបានព្រមព្រៀងជាមួយប្រទេសក្រៅ ។

១១- បំពេញភារកិច្ចផ្សេងៗទៀត ដែលរដ្ឋសភា និងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋប្រគល់អោយ ។

មាត្រា ៦៧

ប្រធានក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ដឹកនាំការងាររបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ហើយធ្វើជាអធិបតី នៃអង្គប្រជុំក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

អនុប្រធានជួយប្រធាន និង កាន់កាប់មុខងារប្រធាន នៅពេលប្រធានអវត្តមាន ។ សមាជិកម្នាក់ៗរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ទទួលខុសត្រូវពីសកម្មភាពរបស់ខ្លួន និងទទួលខុសត្រូវរួមជាមួយនឹងសមាជិកផ្សេៗទៀត ពីសកម្មភាពក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ។

មាត្រា ៦៨

សេចក្តីសំរេចរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវតែមានសមាជិកភាគច្រើន នៃក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីយល់ព្រម ។

មាត្រា ៦៩

អាណត្តិរបស់ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី មានកំណត់ស្មើនឹងនីតិកាលរបស់រដ្ឋសភា ។

នៅពេលផុតនីតិកាលរដ្ឋសភា ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រី បន្តសកម្មភាពរបស់ខ្លួន រហូតដល់រដ្ឋសភា ជ្រើសតាំងក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋមន្ត្រីថ្មីបាន ។

មាត្រា ៧០

ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តិទៅ នៃក្រុមប្រក្សារដ្ឋមន្ត្រី ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៧

គណៈកម្មាធិការប្រជាជន

បដិវត្តមូលដ្ឋាន

មាត្រា ៧១

ដែនដីនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវបែងចែកជាខេត្ត និង ក្រុង ចំណុះរដ្ឋអំណាចមជ្ឈឹមផ្ទាល់ ។

- ខេត្ត ត្រូវបែងចែកជាស្រុក ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

- ស្រុក ត្រូវចែកជា ឃុំ ។

ក្រុងចំណុះរដ្ឋអំណាចមជ្ឈឹមផ្ទាល់ ត្រូវបែងចែញជាសង្កាត់ ។

មាត្រា ៧២

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្ត ត្រូវមាននៅគ្រប់ក្រុង គ្រប់ខេត្ត គ្រប់ស្រុក និង គ្រប់ឃុំ ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តឃុំ និងសង្កាត់ ត្រូវបានប្រជាជននៅឃុំ ជ្រើសរើស តាមគោលការណ៍បោះឆ្នោតជាសាកល ដោយស្មើភាព ដោយចំពោះ និង តាមវិធីជ្រើរើសឆ្នោតជាសម្ងាត់ ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តស្រុក ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការប្រជាជន បដិវត្តឃុំ តំណាងវណសិរ្ស និង តំណាងអង្គការមហាជន ជាសមាជិករណសិរ្សថ្នាក់ស្រុក ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តខេត្ត ត្រូវបានជ្រើសរើដោយតំណាងគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តស្រុកតំណាងវណសិរ្ស និង តំណាងអង្គការមហាជន ជាសមាជិករណសិរ្សថ្នាក់ខេត្ត ។

សមាជិកគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តក្រុង ត្រូវបានជ្រើសរើសដោយតំណាង គណៈកម្មធិការប្រជាជន បដិវត្តសង្កាត់ តំណាងវណសិរ្ស និង តំណាងអង្គការមហាជន ជាសមាជិករណសិរ្សថ្នាក់ក្រុង ។

មាត្រា ៧៣

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តមាន ប្រធាន អនុប្រធាន និង សមាជិក ។

អាណត្តិរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តខេត្ត ក្រុង មានកំណត់ ៥ ឆ្នាំ ។

អាណត្តិរបស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តស្រុក សង្កាត់ ឃុំមានកំណត់ ៣ ឆ្នាំ ។

មាត្រា ៧៤

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តគ្រប់ថ្នាក់ ទទួលខុសត្រូវចំពោះប្រជាជន នៅមូលដ្ឋាន និងទទួលខុសត្រូវចំពោះអង្គការរដ្ឋអំណាចថ្នាក់លើ ។

មាត្រា ៧៥

គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តមូលដ្ឋាន សំរេច និង អនុវត្តគោលការណ៍កសាង មូលដ្ឋានលើគ្រប់វិស័យ អនវត្តសេចកីសំរេច និង សារាចររបស់អង្គការរដ្ឋថ្នាក់លើ គ្រប់គ្រងការងាររដ្ឋបាល និងណែនាំគ្រប់ផ្នែក គ្រប់ថ្នាក់ ដែលនៅក្រោមឱវាទផ្ទាល់ ដោយអនុវត្តភារកិច្ច រក្សាសន្តិសុខសាធារណៈ និងរបៀបរៀបរយសង្គម កសាងសេដ្ឋកិច្ច ពង្រីកវប្បធមិ ថៃទាំសុខភាព លើកស្ទួយជីវភាពប្រជាជននៅមូលដ្ឋាន ។

មាត្រា ៧៦

ដោយយោលតាមតំណែង និង មុខការ ដែលច្បាប់បានកំណត់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តគ្រប់ថ្នាក់ ចេញសេចក្តី សំរេច និងសេចក្តីបង្គប់ និង ត្រួតពិនិត្យការអនុវត្ត សេចក្តីសំរេច និងសេចក្តីបង្គប់ទាំងនេះ ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

កម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្ត មានសិទ្ធិផ្អាការអនុវត្តន៍ កែប្រែ រឺ លុបចោលសេចក្តីសំរេច និងសេចក្តីបង្គាប់ មិនសមស្រប នៃអង្គការនៅក្រោមឱវាទផ្ទាល់របស់ខ្លួន និង របស់គណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តថ្នាក់ក្រោម ។

មាត្រា ៧៧

កម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តណា រឺ សមាជិក កម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តណា មិនបានបំពេញភារកិច្ចរបស់ខ្លួន អាចត្រូវបានដកហូតងារ រឺ រំសាយតាមលក្ខណៈដែលកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៧៨

ការរៀបចំនិងការប្រព្រឹត្តទៅ នៃគណៈកម្មាធិការប្រជាជនបដិវត្តមូលដ្ឋាន ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៨

សាលាជំរះក្តី និង អយ្យការ

មាត្រា ៧៩

សកម្មភាពនៃសាលាជម្រះក្តី និង អយ្យការមាននាទីដូចតទៅៈ

១- ការពារអំណាចប្រជាជន និង ការពារនិត្យានុកូលភាពប្រជាធិបតេយយ ។

២- រក្សាសន្តិសុខសាធារណៈ និង របៀបរៀបរយសង្គម ។

៣- ការពារទ្រព្យសម្បត្តិសាធារណៈ ។

៤- ការពារសិទ្ធិសេរីភាព ជីវិត និងប្រយោជន៍ស្របច្បាប់របស់ពលរដ្ឋ ។

មាត្រា ៨០

តុលាការប្រជាជន និង តុលាការយោធា ជាអង្គការជំនុំជម្រះនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។ រដ្ឋអាជ្ញាអមសាលាជម្រះក្តី ធ្វើការចោទប្រកាន់ ប្តឹងទៅតុលាការតាមច្បាប់ ធានាការប្តឹងទៅតុលាការ ការជំនុំជម្រះ និងការអនុវត្តន៍សាលក្រមអោយបានត្រឹមត្រូវ និងស្របច្បាប់ ។

ក្នុងករណីចាំបាច់ ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ អាចបង្កើតតុលាការពិសេស ដើម្បីជំនុំជម្រះ រឿងដែលមានលក្ខណៈពិសេស ។

មាត្រា ៨១

ដើម្បីជំនុំជម្រះ សាលាជម្រះក្តីផ្អែកលើច្បាប់ និងផ្អែកលើលក្ខការណ៍ពលរដ្ឋគ្រប់រូប មានភាពស្មើគ្នាចំពោះច្បាប់ដោយឥតប្រកាន់ជនជាតិ ជំនឿសាសនា ភេទ និង ឋានៈក្នុងសង្គម ។

មាត្រា ៨២

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

ទីប្រឹក្សាប្រជាជន ចូលរួមក្នុងសកម្មភាពតុលាការតាមបញ្ញត្តិច្បាប់ ។ ក្នុងការជំនុំជម្រះ ទីប្រឹក្សាប្រជាជន មានសិទ្ធិស្មើនឹងចៅក្រម ។

ក្រុមប្រឹក្សាជំនុំជម្រះ ត្រូវសំរេចតាមមតិភាគច្រើន ។

មាត្រា ៨៣

នៅគ្រប់សាលាជម្រះក្តី ការជំនុំជម្រះ ត្រូវធ្វើជាសាធារណៈ ។

ប៉ុន្តែការជំនុំជម្រះ អាចប្រព្រឹត្តិទៅជាសម្ងាត់ ក្នុងករណីដែលមានចែងក្នុងច្បាប់ ។

មាត្រា ៨៤

សាលាជម្រះក្តី នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ធានារ៉ាប់រងអោយពលរដ្ឋ ដែលជាជនជាតិភាគតិច មានសិទ្ធីប្រើភាសា និង អក្សរ របស់ខ្លួនចំពោះមុខសាលាជម្រះក្តី ។

មាត្រា ៨៥

សិទ្ធិការពារខ្លួនរបស់ជនជាប់ចោទ ត្រូវបានធានា ។

ជនជាប់ចោទ មានសិទ្ធិការពារខ្លួន ដោយខ្លួនឯង រឺពឹងមេធាវី រឺពឹងអ្នកដទៃណាមួយ ដើម្បីអោយជួយការពារ ។

មាត្រា ៨៦

ការរៀបចំ និង ការប្រព្រឹត្តិទៅនៃសាលាជម្រះក្តី និង អយ្យការ ត្រូវកំណត់ក្នុងច្បាប់ ។

ជំពូកទី ៩

សញ្ញាជាតិ ទង់ជាតិ ភ្លេងជាតិ និង រដ្ឋធានី

មាត្រា ៨៧

សញ្ញាជាតិ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានរាងមូលផ្ទៃក្រហម មានកម្រងកួរស្រូវពណ៌មាស អមសងខាងជារង្វង់ស្នែងក្របី ជួបគ្នាខាងចុង ។

ខ្សែបូក្រហមរុំពទ្ធ័ផ្នែកខាងក្រោម នៃកម្រងកួរស្រូវជាពីរថ្នាក់ ។ នៅកណ្តាលខ្សែបូមានចារិកអក្សរមាសថា: សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ។

ស្បៀវភៅមាសរដ្ឋធម្មនុញ្ញ បើកទំព័រដេកលំ លើដើមស្រូវចងជាបូ ។ កង់គ្រឿងចក្រចេញរាងពាក់កណ្តាល មានកាំ ៧ ផ្អែកពីមុខស្បៀវភៅមាស ។ នៅលើកង់គ្រឿងចក្រ រូបប្រាសាទអង្គរវត្តកំពូល ៥ ពណ៌មាស ស្ថិតនៅចំរង្វង់កម្រងកួរស្រូវ ។

មាត្រា ៨៨

ទង់ជាតិ នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា មានរាងចតុកោណកែងពណ៌ក្រហម ចំកណ្តាលផ្ទៃ មានប្រាសាទអង្គរវត្ត កំពូលប្រាំពណ៌មាស ។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

មាត្រា ៨៩

ភ្លេងជាតិនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ត្រូវរដ្ឋសភាកំណត់។

ថ្ងៃបុណ្យជាតិគឺ ថ្ងៃ ៧ មករា។

មាត្រា ៩០

រដ្ឋធានីនៃ សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា គឺ "ភ្នំពេញ"។

ជំពូកទី ១០

អានុភាពនៃរដ្ឋធម្មនុញ្ញ និង ការកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ

មាត្រា ៩១

រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ ជាច្បាប់គោលនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ហើយមានអនុភាពខ្ពស់បំផុតខាងច្បាប់។

ច្បាប់ទាំងឡាយត្រូវស្រប និង រដ្ឋធម្មនុញ្ញជាដាច់ខាត។

មាត្រា ៩២

ក្រិត្យ-ច្បាប់ និងសេចក្តីសំរេចចិត្តទាំងឡាយ របស់ក្រុមប្រឹក្សាប្រជាជនបដិវត្តកម្ពុជា ដែលមានលក្ខណៈជាច្បាប់ ត្រូវនៅជាធរមានលុះដល់ពេលណាមានច្បាប់។

មាត្រា ៩៣

ការកែប្រែរដ្ឋធម្មនុញ្ញ ជាសមត្ថកិច្ចរបស់រដ្ឋសភា ហើយអាចនឹងប្រព្រឹត្តិទៅបាន លុះត្រាតែមានសមាជិករដ្ឋសភាពីរភាគបីយល់ព្រម។

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

រដ្ឋធម្មនុញ្ញនេះ

ត្រូវបានរដ្ឋសភា នៃ សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា អនុម័តជាឯកច្ឆ័ន នៅថ្ងៃ ២៥ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩៨១ នាសម័យប្រជុំលើកទី១ នៃនីតិកាលទី១។

ភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩៨១

ប្រធានរដ្ឋសភា

ហត្ថលេខា និង ត្រា

ជា ស៊ីម

Downloaded from http://www.khmerlaws.com

សាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា
ឯករាជ្យ សន្តិភាព សេរីភាព សុភមង្គល

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ
លេខ ០១ ក្រ

ក្រឹត្យ

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

បានឃើញសេចក្តីសំរេចចិត្តចុះថ្ងៃទី ២៥ ខែ មិថុនា ១៩៨១ របស់រដ្ឋសភា នៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា នាសម័យប្រជុំលើកទី ១ នៃនីតិកាលទី១

សំរេច:

ប្រកាសអោយប្រើរដ្ឋធម្មនុញ្ញនៃសាធារណរដ្ឋប្រជាមានិតកម្ពុជា ដែលរដ្ឋសភាបានអនុម័តជាឯកច្ឆ័ន នៅថ្ងៃទី២៥ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩៨១។

ធ្វើនៅភ្នំពេញ ថ្ងៃទី ២៧ ខែ មិថុនា ឆ្នាំ ១៩៨១

ក្រុមប្រឹក្សារដ្ឋ

ប្រធាន

ហត្ថលេខា និង ត្រា

ហេង សំរិន

Downloaded from http://www.khmerlaws.com